

آیین‌نامه مدیریت، ساماندهی، نظارت و حمایت از مالکان و دارندگان

اموال فرهنگی- تاریخی منقول مجاز

فصل اول- تعاریف:

ماده ۱- کلیه آثار فرهنگی- تاریخی و هنری غیردولتی که ویژگیهای علمی- فنی آنها در آیین‌نامه اموال فرهنگی- تاریخی و هنری دولتی تعریف شده است، مشمول مقررات این آیین‌نامه می‌باشند.

ماده ۲- اموال بدلی به اموالی گفته می‌شود که بدون سوء نیت از روی یک اثر تاریخی فرهنگی و هنری درجنس یا ابعاد یا رنگ متفاوت و به قصد معرفی تجاری ساخته شده است و بدلی بودن آن در محل قابل رویت از آن و همچنین نام کارگاه سازنده آن حل شده باشد.

ماده ۳- موزه یک نهاد دائمی با هدف ارائه خدمات فرهنگی، آموزشی و پژوهشی از طریق نمایش آثار فرهنگی- تاریخی و هنری به عموم جامعه است. موزه‌ها مجاز به گردآوری آثار، نگهداری، نمایش و مبادله آثار متعلق به خود می‌باشند.

تبصره- به موزه‌هایی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصی ایجاد و اداره می‌شوند، موزه خصوصی گفته می‌شود.

ماده ۴- مجموعه‌دار به شخص حقیقی یا حقوقی گفته می‌شود که بدون قصد تجارت نسبت به گردآوری و نگهداری اموال فرهنگی- تاریخی و هنری از طریق مجاز اقدام می‌کند.

ماده ۵- مجموعه اموال فرهنگی- تاریخی یا هنری به تعدادی از اموال فرهنگی- تاریخی و هنری اطلاق می‌شود که علاوه بر ارزش فرهنگی- تاریخی و هنری هر یک از آنها، اجتماع آنها هویتی مستقل ایجاد و ارزش و هویتی مضاعف به وجود می‌آورد.

ماده ۶- اجزا و قطعات آثار و ابنیه تاریخی- فرهنگی که به عللی از محل اصلی قلع شده و حکم مال غیرمنقول را پیدا کرده‌اند، در حکم اموال فرهنگی تاریخی محسوب می‌شوند.

ماده ۷- موزه‌های تخصصی به موزه‌هایی گفته می‌شوند که توسط دستگاههای دولتی، نهادهای عمومی یا اشخاص حقیقی یا حقوقی بخش خصوصی در یک یا چند موضوع که با هم ارتباط ماهوی دارند، تشکیل می‌شوند.

ماده ۸- مؤسسات کارشناسی به موسساتی گفته می‌شود که حداقل با حضور سه نفر کارشناس واجد صلاحیتهای موضوع ماده (۳) که در موضوع واحدی دارای تحصیلات و تجارب مرتبط هستند، تشکیل می‌شوند. مؤسسات کارشناسی می‌توانند نسبت به بررسی، شناسایی، تشخیص قدمت، اصالت و ارزشیابی آثار منقول یا غیرمنقول اقدام نمایند.

تبصره ۱- مجوز کارشناسی آثار منقول و یا غیرمنقول به تشخیص سازمان می‌تواند به شخص حقیقی نیز واگذار گردد، در این صورت شخص حقیقی می‌تواند از عنوان "دفتر کارشناسی" استفاده کند.

تبصره ۲- در صورت وجود کارشناسان واجد صلاحیت در هر دو رشته آثار منقول و غیرمنقول، سازمان می‌تواند اجازه کارشناسی در هر دو رشته یادشده را به مؤسسه واحد اعطا نماید.

ماده ۹- کارگاههای مرمت آثار فرهنگی- تاریخی به موسساتی گفته می‌شوند که با حضور حداقل سه نفر از کارشناسان واجد صلاحیتهای موضوع این آیین‌نامه تشکیل می‌شوند. مؤسسات مذکور می‌توانند خدمات مشاوره‌ای و اجرایی در زمینه مرمت آثار منقول و غیرمنقول فرهنگی‌تاریخی ارائه نمایند.

ماده ۱۰- مؤسسات مدیریت محوطه‌های فرهنگی تاریخی و موزه‌ها به موسساتی گفته می‌شوند که با حضور حداقل پنج نفر از کارشناسان و پرسنل مشخص از جمله معماران، باستان‌شناسان، مردم‌شناسان و سایر تخصصهای مرتبط با مدیریت تخصصی و پشتیبانی محوطه‌ها و موزه‌ها تشکیل می‌شوند و خدماتی از جمله خدمات نگهداری، معرفی، برنامه‌ریزی آموزشی، توسعه منابع انسانی، مرمت، احیا، انتشارات، حفاظت‌فیزیکی و سایر خدمات جنبی ارائه می‌دهند.

تبصره- واگذاری اداره محوطه‌های فرهنگی - تاریخی و موزه‌های دولتی به مؤسسات مذکور، علاوه بر رعایت شرایط مقرر در این آیین‌نامه، تابع مقررات آیین‌نامه نحوه انتخاب و ارجاع کار به مشاوران مصوب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۱- کارگاههای هنرهای سنتی به کارگاههایی گفته می‌شوند که حداقل با حضور یک نفر هنرمند هنرهای سنتی تشکیل و فعالیت می‌کنند.

فصل سوم- موزه‌ها و مجموعه‌های خصوصی

ماده ۲۰- اشخاص حقیقی یا حقوقی که نسبت به گردآوری و نگهداری اموال فرهنگی تاریخی و هنری ایرانی یا خارجی اقدام می‌نمایند، باید از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری پروانه مخصوص دریافت نمایند.

ماده ۲۱- مجموعه داران حق اشتغال به تجارت اموال فرهنگی- تاریخی و هنری ندارند و در پایان هر سال لیست اموال فرهنگی تاریخی و هنری در اختیار خود را به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ارائه خواهند کرد.

ماده ۲۲- مجموعه داران می‌توانند نسبت به تشکیل نمایشگاههای انفرادی یا گروهی یا ایجاد شرایط لازم برای بازدید عمومی یا چاپ و نشر و معرفی آثار موجود در مجموعه‌ها اقدام نمایند.

ماده ۲۳- مبادله اموال فرهنگی- تاریخی و هنری بین مجموعه داران و همچنین موزه‌های خصوصی بدون اشکال است و در موارد خاص مجموعه داران و موزه داران خصوصی می‌توانند نسبت به فروش بعضی از اموال فرهنگی تاریخی متعلق با کسب اجازه خاص از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به منظور تجهیز یا تکمیل مجموعه اموال فرهنگی تاریخی و هنری در اختیار خود اقدام کنند.

ماده ۲۴- موزه‌های خصوصی با اخذ پروانه از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و تحت نظارت علمی و فنی سازمان مذکور تاسیس می‌شوند و فعالیت خواهند کرد.

ماده ۲۵ — سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و همچنین موزه‌های پژوهشی - تخصصی وابسته به سایر دستگاههای دولتی می‌توانند به منظور تکمیل مجموعه اموال فرهنگی تاریخی و هنری موزه‌های خصوصی، به‌طور موقت و با اخذ تضمین مناسب، اموال فرهنگی تاریخی و هنری متعلق به خود را به موزه‌های خصوصی امانت دهند، در این صورت ضوابط حفاظتی امنیتی و معرفی آثار مذکور به طور کتبی به موزه امانت گیرنده ابلاغ و بر اجرای آن از سوی دستگاه امانت‌گزار نظارت خواهد شد.

ماده ۲۶ — سازمان میراث فرهنگی و گردشگری دستورالعملهای ناظر به شرایط و نحوه احراز صلاحیت متقاضیان، نحوه فعالیت و مدیریت موزه‌ها و مجموعه‌های خصوصی و همچنین شرایط نحوه صدور، مدتا اعتبار و شرایط تعلیق یا ابطال پروانه‌های صادر شده را ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه تدوین و پس از تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری ابلاغ خواهد کرد.

ماده ۲۷ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به منظور حمایت از مالکان و دارندگان قانونی اموال فرهنگی و نیز حمایت از فعالیت موسسات، کارگاهها و موزه‌های خصوصی موضوع این آیین‌نامه اقدامات زیر را انجام خواهد داد:

الف - اماکن تاریخی متعلق به سازمان را که جزء نفایس ملی محسوب نمی‌شوند، به‌طور رایگان به مدت محدود و یا اجاره به شرط تملیک در اختیار مجموعه‌ها، موزه‌ها و کارگاههای مرمت اموال فرهنگی تاریخی قرار خواهد داد.

ب - از محل کمکهای فنی و اعتباری منظور در بودجه‌های سنواتی، تسهیلات لازم را به قیمت تمام شده دریافت و به مؤسسات مذکور تخصیص و تمام یا بخشی از مابه‌التفاوت کارمزد بانکی تسهیلات دریافتی این قبیل مؤسسات را پرداخت خواهد کرد.

ج - مرمت آثار فرهنگی تاریخی متعلق به مؤسسات موضوع این آیین‌نامه در کارگاههای متعلق به سازمان، به قیمت تمام شده انجام خواهد شد.

د - از محل بودجه سنواتی سازمان متناسب با فعالیت‌های مؤسسات مذکور یارانه بلیط ورودی پرداخت نماید.

فصل چهارم - تجارت اموال فرهنگی - تاریخی و هنری

ماده ۲۸ - اشتغال به تجارت اموال فرهنگی - تاریخی حاصل از حفاریهای باستان‌شناسی یا حفاریهای غیرمجاز و همچنین اجزا و قطعات آثار تاریخی - فرهنگی غیرمنقول ممنوع است.

ماده ۲۹ — اشتغال به تجارت سایر اموال فرهنگی - هنری و تاریخی منوط به اخذ مجوز تاسیس از رییس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری است. رییس سازمان در صدور یا عدم صدور مجوز یادشده مختار است.

تبصره - تاسیس نمایشگاههای دائم و موقت و مجموعه داران اموال فرهنگی - تاریخی و هنری تابع شرایط مزبور است.

ماده ۳۰ - صدور مجوز فعالیت برای اماکن موضوع ماده فوق منوط به رعایت ضوابط و دستورالعملهای صادر شده از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری است.

ماده ۳۱- ضوابط و شرایط صدور مجوز و نحوه نظارت سازمان بر فعالیت دارندگان آن براساس دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری خواهد رسید.

ماده ۳۲- به اشخاص مشروح زیر مجوزهای موضوع ماده (۲۹) داده نخواهد شد:

الف- کسانی که براساس احکام صادر شده از محاکم قضایی به محرومیت از حقوق اجتماعی محکوم شده‌اند.

ب- کسانی که به علت ارتکاب به جرایم علیه میراث فرهنگی در محاکم قضایی محکوم شده‌اند.

ج- کسانی که به اتهام ارتکاب جرایم علیه میراث فرهنگی تحت تعقیب قضایی هستند، تا صدور قرار منع تعقیب یا حکم برائت.

د- کسانی که براساس دستورالعمل صادر شده از سوی سازمان فاقد صلاحیت علمی یا حرفه‌ای تشخیص داده شوند.

ماده ۳۳- متقاضیان صدور مجوزهای موضوع ماده (۱)، صورت آثار فرهنگی- تاریخی و هنری در اختیار خود را براساس فرمها و دستورالعمل صادر شده از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تنظیم و قبل از شروع فعالیت یک نسخه از آن را به سازمان تسلیم خواهند کرد.

ماده ۳۴- دارندگان مجوز دارای دفاتر مخصوصی خواهند بود که از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تهیه می‌شود و در اختیار آنها قرار خواهد گرفت. فهرست کلیه آثار فرهنگی- تاریخی موجود و آثاری که خریداری شده یا فروخته شده است همراه باقیمت، تاریخ و مشخصات طرف معامله در دفتر مذکور و فرمهای مربوط درج و یک نسخه از فرمها در پایان هر ماه به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تسلیم خواهد شد.

ماده ۳۵- تعیین اصالت و قیمت اموال فرهنگی- تاریخی و هنری که خرید و فروش آنها در کشور مجاز است، برعهده کارشناسانی خواهد بود که صلاحیت علمی و حرفه‌ای آنها توسط سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تعیین می‌شود. تبصره- سازمان اسامی کارشناسان یادشده را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

ماده ۳۶- در صورتی که کارشناسان اموال فرهنگی- تاریخی پروانه‌های موضوع ماده (۱) را دریافت نمایند، صرفاً در حدود فعالیت مجاز خود مجاز به اظهار نظر کارشناسی بوده و از دخالت در موارد دیگر ممنوع می‌باشند.

ماده ۳۷- سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اماکن موضوع این آیین‌نامه را بازرسی و در صورت احراز تخلف از سوی دارندگان مجوز نسبت به ابطال موقت یا دائم پروانه اشتغال اقدام خواهد کرد. دستورالعملهای ناظر به اجرای این ماده از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه تدوین و ابلاغ خواهد شد.

فصل پنجم- موزه‌های تخصصی و پژوهشی

ماده ۳۸- به کلیه دستگاههای اجرایی مشمول مقررات قانون برنامه چهارم توسعه اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات عمومی نسبت به ایجاد موزه‌های پژوهشی و تخصصی در حوزه وظایف قانونی خود اقدام نمایند.

ماده ۳۹— موزه‌های مذکور به لحاظ اداری و مالی تابع دستگاه اجرایی ذی‌ربط و از نظر مقررات مربوط به مدیریت موزه، موزه داری و موزه‌آرایی تابع ضوابط و دستورالعمل‌های سازمان میراث فرهنگی و گردشگری خواهند بود.

ماده ۴۰— نگهداری و مدیریت اموال فرهنگی- تاریخی و هنری موجود در این قبیل موزه‌ها تابع مقررات آیین‌نامه اموال فرهنگی- تاریخی و هنری دولتی خواهد بود.